

ANALYSE

VAN DE VERKIEZINGSPROGRAMMA'S OP VLUCHTELINGENRECHTEN

Volgens de Oxfam Novib Humanity Checker

“Numbers are staggering,
but each refugee is a human being.
This is not a crisis of numbers
but of solidarity.”

(Ban Ki-Moon, Secretaris-Generaal Verenigde Naties, oktober 2016)

OXFAM
Novib

De PVV lapt internationale mensenrechtenverdragen aan haar laars. De VVD tornt aan de kern van het VN-Vluchtelingenverdrag door het recht op asielaanvragen in Europa te willen afschaffen. Met dit soort voorstellen scoren de twee partijen, met respectievelijk een 0 en een 2, zeer slecht in de Oxfam Novib Humanity Checker. Deze meetlat, ontwikkeld door Kaleidos Research in opdracht van Oxfam Novib, laat zien of de acht grootste politieke partijen in hun verkiezingsprogramma's de internationale verdragen en de mensenrechten van vluchtelingen respecteren.

Het CDA lijkt met de creatie van de 'ontheemdenstatus' het verblijfsrecht van vluchtelingen te willen uithollen door de nadruk te leggen op tijdelijkheid en terugkeer. Omdat de partij verder te weinig voorstellen doet om vluchtelingen te beschermen, krijgt het slechts een 5. De bescherming van kwetsbare vluchtelingen, waaronder ook ongedocumenteerden, is bij de SP wel in goede handen, waardoor de partij een 7 scoort. De PvdA scoort ook een 7 met aandacht voor de aanpak van wereldwijde armoede, conflicten en andere grondoorzaken van ontheemding. De ChristenUnie en GroenLinks krijgen beiden een 8: de ChristenUnie wil bijvoorbeeld dat vluchtelingenkinderen direct naar school kunnen en niet telkens hoeven te verhuizen tussen verschillende opvangen, terwijl GroenLinks het budget voor ontwikkelingssamenwerking drastisch wil verhogen. D66 voert de lijst aan met een 9. De partij maakt zich hard voor voor een veilige reis voor en een goede opvang van vluchtelingen, en wil dat vluchtelingen vanaf het moment van aankomst kunnen integreren (inclusief toegang tot de arbeidsmarkt) en niet pas na het verkrijgen van een verblijfsstatus zoals nu wettelijk is geregeld.

INLEIDING

In 2016 zijn er wereldwijd meer dan 65 miljoen mensen op de vlucht.¹ Dit cijfer markeert de grootste vluchtelingencrisis sinds de Tweede Wereldoorlog. Wereldwijd heeft momenteel 1 op de 113 mensen zijn huis en haard gedwongen verlaten; ontheemd in eigen land of als vluchteling op zoek naar veiligheid in een ander land. 86% procent van alle vluchtelingen wordt opgevangen in lage- en middeninkomenslanden, vaak nabij het land waarvandaan men is gevlucht: de zogenaamde 'opvang in de regio'. Niet zelden zijn dat landen die zelf ook kampen met humanitaire crises, veroorzaakt door conflict of natuurrampen.² De zes rijkste landen in de wereld (de VS, China, Japan, Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk) vangen daarentegen gezamenlijk slechts 9 procent van alle vluchtelingen op, ondanks dat ze meer dan de helft van het wereldwijde inkomen hebben.³

Mensen op de vlucht hebben veilige vluchtwegen en bescherming van hun mensenrechten nodig. In reactie op de vluchtelingenstroom naar Europa vorig jaar hebben de Europese Unie en EU lidstaten echter voornamelijk voorstellen gedaan die gericht zijn op het ontmoedigen van deze mensen naar Europa te vluchten. De verantwoordelijkheid die Europese landen hebben ten opzichte van vluchtelingen proberen de landen uit te besteden aan landen die nu al het leeuwendeel van de vluchtelingen opvangen. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt met landen die een bedenkelijke reputatie hebben op het terrein van mensenrechten, zoals Turkije⁴, Mali en Ethiopië⁵. Vluchtelingenrechten worden uitgehold door lange procedures, het uitstellen van mogelijkheden voor gezinshereniging en versoberen van de opvang. Al deze voorstellen staan op gespannen voet met internationale verdragen. Europa doet hiermee zijn eigen waarden geweld aan. Daarbij nemen deze maatregelen de noodzaak om te vluchten niet weg. Wel maken ze vluchtelingen kwetsbaarder voor uitbuiting en geweld.

Als legale vluchtwegen worden gesloten, moeten mensen die conflict en geweld willen ontvluchten noodgedwongen uitwijken naar levensgevaarlijke en dure routes die mensensmokkelaars aanbieden.

In de plannen die door Nederlandse politici het afgelopen jaar werden gelanceerd om de 'vluchtelingen crisis' het hoofd te bieden, wordt soms ook een loopje genomen met de internationale mensenrechtenverdragen. En dat terwijl in de Nederlandse Grondwet (artikel 93) is vastgelegd dat internationale verdragen, zoals mensenrechtenverdragen, boven de nationale wetgeving staan. Nederland is internationaal één van de voorvechters van mensenrechten. Om die reputatie te behouden, moet Nederland zelf ook voldoen aan de internationale afspraken die met andere landen zijn gemaakt.

Mensenrechten zijn er om mensen te beschermen tegen de macht van de staat. Ze moeten ervoor zorgen dat iedereen kan leven in menselijke waardigheid.⁶ Mensenrechten zijn universeel en ondeelbaar; ze gelden voor iedereen, altijd en overal. Dus ook voor vluchtelingen. De verschillende internationale afspraken over mensenrechten en vluchtelingen zijn veelal opgesteld vlak na verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog. Het bewustzijn groeide dat internationale vrede en het respecteren van de rechten van de mens met elkaar verbonden zijn. In de preambule van de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* uit 1948 staat dat 'terzijdestelling van en minachting voor de rechten van de mens geleid hebben tot barbaarse handelingen die het geweten van de mensheid geweld hebben aangedaan'. Juist in tijden van (internationale) crisis is het van groot belang om mensenrechten hoog in het vaandel te houden.

De ervaring van Tweede Wereldoorlog, met miljoenen mensen van huis en haard verdreven als gevolg van vervolging en mensenrechtenschendingen, leidde ook tot het Vluchtelingenverdrag in 1951. De kern van vluchtelingenschap is dat de vluchteling niet zijn eigen staat kan of wil inroepen voor bescherming en dat andere staten die het Verdrag hebben ondertekend, deze bescherming daarom overnemen. Een ander fundamenteel principe dat voortvloeit uit het Vluchtelingenverdrag is het *non-refoulementbeginsel*, oftewel het principe om niet teruggestuurd te worden. Dit principe verbiedt staten om vluchtelingen uit te zetten of terug te sturen naar een land waar hun leven of vrijheid gevaar loopt. Het verdrag bepaalt ook dat vluchtelingen toegang moeten krijgen tot onderwijs en werk, en uiteindelijk – als de situatie in hun land niet verbetert – de mogelijkheid krijgen om burger van het gastland te worden. Het Vluchtelingenverdrag verplicht opvanglanden dus toekomstperspectief te bieden aan vluchtelingen. 148 landen hebben het Vluchtelingenverdrag ondertekend, waaronder Nederland.

Met de Nederlandse verkiezingen in aantocht is het goed om te zien of politieke partijen de fundamentele rechten van vluchtelingen waarborgen in hun partijprogramma's. Oxfam Novib heeft in samenwerking met Kaleidos Research de Humanity Checker ontwikkeld. De Humanity Checker legt de verkiezingsprogramma's van de acht grootste politieke partijen in Nederland langs een humanitaire meetlat en biedt een 'reality check'. In hoeverre worden internationale afspraken en verdragen betreffende mensenrechten en vluchtelingen, zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (ERVM), het Vluchtelingenverdrag, het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, in de verkiezingsprogramma's gerespecteerd? De vier hoofdthema's van de Humanity Checker zijn:

- grondoorzaken van ontheemding
- een veilige reis
- een menselijke aankomst
- recht op een toekomst

Dit zijn de vier stadia die vluchtelingen doorlopen op zoek naar veiligheid waarin de bescherming van hun rechten cruciaal is en voor staten verplicht, maar wordt dit lang niet altijd gewaarborgd. Voor elk thema zijn 5 onderzoeksvragen geformuleerd die de verkiezingsprogramma's checken op mensenrechtelijke oplossingen voor de vluchtelingenproblematiek.

NOTE

¹ As of 29-07-2016, <http://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>

² Different conflict, same crisis, Oxfam Media Briefing 15th September 2016

³ Oxfam (2016) 'A Poor Welcome from the World's Wealthy', 18 July 2016, Oxfam Media Brief, https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/file_attachments/mb-a-poor-welcome-refugees-180716-en_0.pdf

⁴ Council of the European Union (2016) 'EU-Turkey Statement', 18 maart 2016 <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>.

⁵ Nielsen, N. (2016) 'EU seeks migration deal with African states', EU Observer, <https://euobserver.com/migration/135486>

⁶ <https://www.mensenrechten.nl/wat-zijn-mensenrechten/wat-zijn-mensenrechten>

De onderzoeksvragen zijn gebaseerd op drie categorieën internationale afspraken:

1. Algemene mensenrechtenverdragen, -verklaringen en -handvesten zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (niet juridisch bindend). Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (2001) zal ook worden gebruikt. Bovendien zal het Europees Sociaal Handvest (1961) van de Raad van Europa worden gebruikt, met name omdat deze ook specifiek is opgesteld om de rechten van (ongedocumenteerde) migranten en vluchtelingen te garanderen.
2. Specifieke Vluchtelingenverdragen zoals het Internationaal Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen ofwel het Vluchtelingenverdrag (1951) en het Protocol betreffende de status van vluchtelingen (1967) zijn ook een logische leidraad voor de classificatie. Ook de specifieke EU-richtlijnen van het Gemeenschappelijke Europese Asiel Systeem (GEAS) waaraan lidstaten zoals Nederland zich moeten houden gaan soms expliciet over vluchtelingen.
3. Overige belangrijke afspraken zoals het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind en de Sustainable Development Goals (niet juridisch bindend).

METHODOLOGIE EN SCORES

De scores van de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen komen voort uit de beantwoording van de vijf onderzoeksvragen per thema. De onderzoeksvragen zijn zo geformuleerd dat zij beantwoord kunnen worden met een 'ja' of 'nee'. De berekening van de scores vindt plaats door elke 'ja' te scoren met 2 punten en elke 'nee' met 0 punten.

Per thema worden vijf onderzoeksvragen gesteld, dus de minimale score per thema is 0 en de maximale score een 10. Naast de vier scores per thema berekenen we ook een totaalscore. Deze totaalscore is het rekenkundig gemiddelde van de scores op de vier thema's en is hierdoor ook vergelijkbaar met een rapportcijfer.

Scores per politieke partij op de thema's en totaalscores

	Grondoorzaken van ontheemding	Veilige reis	Humane aankomst	Recht op een toekomst	TOTAAL
D66	8	10	10	8	9
CU	10	6	8	8	8
GroenLinks	10	8	8	6	8
PvdA	10	6	6	6	7
SP	8	6	8	6	7
CDA	6	4	4	6	5
VVD	2	4	2	0	2
PVV	0	0	0	0	0

ANALYSE VAN DE SCORES

De scores laten zien hoeveel aandacht in de partijprogramma's wordt besteed aan de naleving van internationale verdragen en het beschermen van de mensenrechten van vluchtelingen. Er zijn grote verschillen tussen partijen, niet alleen in scores maar ook in de concrete invulling. In de volgende paragrafen worden de meest in het oogspringende partijplannen en -voorstellen per thema vergeleken en geanalyseerd.

Allereerst wordt gekeken naar de partijvoorstellen waarbij daadwerkelijk internationale verplichtingen niet worden nagekomen en rechten in gevaar worden gebracht.

RECHTEN IN HET GEDRANG

Op de PVV na is er geen partij die direct aanstuurt op het opzeggen van internationale verdragen zoals het Vluchtelingenverdrag. Met een kort en krachtig 'geen asielzoekers erbij en grenzen dicht' schendt het PVV-programma het recht om individueel asiel te kunnen aanvragen. Het voornemen om alle verblijfsvergunningen voor bepaalde tijd in te trekken tast het beginsel van *non-refoulement* aan. Dit principe houdt in dat niemand mag worden teruggestuurd naar een staat wanneer er een ernstig risico bestaat dat hij of zij de doodstraf, folteringen of andere onmenselijke behandelingen of bestraffingen zal ondergaan. In een recente EU-richtlijn staat bovendien dat lidstaten zoals Nederland zich ervan moeten 'hebben vergewist dat een uitleveringsbesluit niet zal leiden tot *refoulement*, oftewel teruggeleiden'.⁸ Uitlevering aan een 'tussenland' waar de onzekerheid bestaat dat een vluchteling wordt teruggestuurd naar het land van vervolging (ofwel indirect *refoulement*) is dus niet toegestaan.

Dit kernprincipe van het Vluchtelingenverdrag en het ERVM staat ook in het VVD-programma onder druk. Door asielzoekers wier aanvraag in eerst instantie is afwezen, het recht te ontnemen een beroep in Nederland af te wachten wordt het risico gelopen mensen onterecht terug te sturen naar een voor hen onveilig land. Op GroenLinks, D66 en de ChristenUnie na zijn de partijen het beginsel van *non-refoulement* vergeten expliciet in hun programma's op te nemen. Terwijl het juist van groot belang is om het beginsel van *non-refoulement* duidelijk te benoemen, zeker nu de Europese Unie en EU-lidstaten bedenkelijke deals sluiten met landen in Afrika⁹ en conflictlanden als Afghanistan¹⁰ om migratie tegen te gaan en mensen terug te sturen naar herkomst- of transitlanden.

De VVD wil helemaal af van de mogelijkheid voor personen om asiel aan te vragen in Europa. Dit is in strijd met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. In plaats daarvan wil de VVD dat vluchtelingen 'in de regio' worden opgevangen. Om deze landen onder druk te zetten wil de VVD ontwikkelingshulp voorwaardelijk maken aan het creëren van adequate opvang. Ook zaken doen met ondemocratische regimes schuwt de VVD niet, als dat de enige manier is om migratiestromen verder in te dammen.

Het CDA begeeft zich op glad ijs door het Vluchtelingenverdrag te willen aanpassen. De partij signaleert terecht dat er door de vele crises in de wereld en door klimaatveranderingen meer vluchtelingen zijn dan ooit. Maar in plaats van de verantwoordelijkheid daarvoor eerlijk te verdelen, wil het CDA juist dat vluchtelingen nog meer in de regio worden opgevangen. Net als de VVD gaat het CDA er vanuit dat overbelaste en veel armere landen, die al jarenlang gebukt gaan onder hun gastvrijheid, nog meer vluchtelingen gaan opvangen en huisvesten. Het Vluchtelingenverdrag zou daarop aangepast moeten worden. Dat is de omgekeerde wereld: een rechtvaardigere verdeling van de verantwoordelijkheid houdt in dat juist meer in plaats van minder vluchtelingen in het rijke Europa moeten worden opgevangen.

NOTE

⁷ De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals, SDGs) zijn in 2015 aangenomen door alle VN-landen. Deze 17 doelen voor duurzame ontwikkeling voor de periode tot 2030 hebben 'universaliteit' als uitgangspunt. Ze zijn niet juridisch maar wel politiek bindend.

⁸ Art 8 EU Richtlijn 2013/33/EU

⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2072_en.htm

¹⁰ <https://www.theguardian.com/global-development/2016/oct/03/eu-european-union-signs-deal-deport-unlimited-numbers-afghan-asylum-seekers-afghanistan>

AANPAK VAN DE OORZAKEN VAN ONTHEEMDING

In bijna alle programma's wordt aandacht besteed aan de grondoorzaken van ontheemding, zoals het tegengaan van armoede, het terugdringen van (illegale) wapenhandel en het bevorderen van de internationale rechtsorde. De meeste partijen scoren op dit thema de meeste punten. Over de rol van ontwikkelings samenwerking wordt

verschillend gedacht: de PvdA pleit voor 0,7% van het BNP voor zuivere ontwikkelingssamenwerking, exclusief klimaatfinanciering en kosten voor eerstejaarsopvang van asielzoekers in Nederland; de PVV wil hier juist geen cent meer aan uitgeven; de VVD wil ook handel en militaire operaties hiervan bekostigen.

VEILIGE REIS

Veel partijen zien opvang in de regio als een van de belangrijkste instrumenten voor het oplossen van de vluchtelingenproblematiek. Daarbij beseft een aantal partijen dat met name de landen rondom Syrië al het leeuwendeel van de vluchtelingen opvangen en daarvoor meer steun nodig hebben. Het CDA wil meer 'safe havens' in de regio creëren. De ChristenUnie, de SP, D66 en GroenLinks bieden deze landen steun voor het realiseren van goede vluchtelingenopvang met een toekomstperspectief; de PvdA noemt dit zelfs een morele plicht. Om de landen in de regio verder te ontlasten, willen deze partijen inzetten op het uitnodigen van meer (kwetsbare) vluchtelingen via bijvoorbeeld het UNHCR-Hervestigingsprogramma. Zo kunnen vluchtelingen direct uit de regio naar Europa en Nederland komen zonder een levensgevaarlijke overtocht te hoeven maken. Deze verkiezingsbelofte om het aantal hervestigingsplaatsen te verhogen is belangrijk, want Nederland hervestigt al sinds 1989 slechts een schamele 500 vluchtelingen per jaar. Daarmee voldoet Nederland bij lange na niet aan de doelstelling van de UNHCR om 10% van alle vluchtelingen te hervestigen. Zolang zulke veilige vluchtroutes nog niet gerealiseerd zijn, blijven 'search and rescue' (opsporing en redding) operaties op

de Middellandse Zee van levensbelang. De meeste partijen vergeten hieraan aandacht te besteden, D66 en de VVD doen dat wel. De laatste partij vermeldt hier echter bij dat de drenkelingen vervolgens niet naar Europa, maar naar de kust waar ze vandaan komen moeten worden gebracht. Dit laatste is in strijd met uitspraken van het Europese Mensenrechtenhof¹¹.

De meeste andere partijen noemen Europese samenwerking en een goede spreiding van vluchtelingen over de lidstaten noodzakelijk, en zijn bereid om sancties te nemen tegen landen die zich hieraan onttrekken. De PvdA noemt nog expliciet het belang van de ondersteuning van aankomstlanden Griekenland en Italië.

NOTE

¹¹ In de zaak Hirsi Jamaa e.a. tegen Italië (EHRM-uitspraak van 23 februari 2012 [Grote Kamer], nr. 27765/09) oordeelde het Europese Mensenrechtenhof dat de Somalische en Eritrese migranten die vanuit Libië reisden, op zee werden opgepikt door de Italiaanse autoriteiten en vervolgens naar Libië zijn teruggestuurd zonder dat hun asielclaim beoordeeld werd, zijn blootgesteld aan het risico op wrede behandeling. Bovendien was deze actie van de Italianen 'collectieve uitzetting', wat eveneens verboden is.

HUMANE AANKOMST

De meeste partijen pleiten voor een snellere procedure voor vluchtelingen die in Nederland zijn aangekomen en voor kleinschalige humane opvang met aandacht voor bescherming van kwetsbare groepen - zoals vrouwen en LHBT (Lesbiennes, Homoseksuelen,

Biseksuelen en Transgenders) - tegen discriminatie en intimidatie. De ChristenUnie en de VVD noemen hierbij ook specifiek christenen. De ChristenUnie pleit voor passende, individuele aandacht voor asielzoekers en personeel dat hiervoor toegerust is. Alle partijen

besteden aandacht aan het aanpakken van asielzoekers die medebewoners intimideren of bedreigen, de VVD focust daarop het sterkst en wil waar mogelijk een versneld vertrek. Speciale aandacht voor de positie van kinderen is in de meeste partijprogramma's terug te vinden. D66, de PvdA, GroenLinks en de SP pleiten voor een ruimhartiger kinderpardon, terwijl de VVD dit juist wil afschaffen. GroenLinks en de PvdA willen dat de positie en rechten van kinderen beter worden geborgd in de Vreemdelingenwet, zodat bij de asielprocedure meer rekening wordt gehouden met het belang van het kind. GroenLinks wil bovendien dat tegelijk met de asielaanvraag ook het verzoek tot gezinshereniging kan worden ingediend, zodat families zo snel mogelijk weer worden samengebracht.

Het CDA wil de verblijfsstatus voor bepaalde tijd die erkende vluchtelingen behoren te krijgen, vervangen door een 'ontheemdenstatus'. Dit plan biedt vluchtelingen wel de mogelijkheid om zich via opleiding of (vrijwilligers-) werk te ontwikkelen, maar is van het begin gericht op tijdelijkheid en terugkeer. Al eerder noemde

Vluchtelingenwerk het voorstel onnodig, onwenselijk en onrealistisch. Het houdt mensen in onzekerheid en belemmert de integratie.

D66 en de SP zijn de enige partijen die duidelijk stellen dat vreemdelingendetentie zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat kinderen niet in een cel horen. De andere partijen besteden hier in hun verkiezingsprogramma geen aandacht aan. Het benoemen, zoals D66 en de SP dat doen, is een belangrijk signaal. Het VN-Kinderrechtenverdrag stelt dat het belang van het kind altijd voorop moet staan. Vreemdelingendetentie is nooit in het belang van het kind en staat niet in lijn met het internationaal recht.

NOTE

¹² <https://www.vluchtelingenwerk.nl/actueel/nieuws/cda-plan-ontheemdenstatus-syri%C3%ABrs-onwenselijk>

RECHT OP EEN TOEKOMST

Aan goede integratie van vluchtelingen en het meedoen in de Nederlandse samenleving hechten alle partijen veel belang. Bij D66, GroenLinks en de ChristenUnie begint integratie al vanaf de eerste dag met taallessen en bij de twee eerste partijen zelfs met toegang tot (vrijwilligers)werk. De SP maakt taal- en inburgeringsonderwijs laagdrempelig, gratis en toegankelijk. Onderwijs voor kinderen wordt door vrijwel alle partijen gewaarborgd, waarbij vaak wordt vermeld dat het aantal verhuisbewegingen tijdens de procedure zo klein mogelijk moet zijn zodat kinderen niet steeds van school hoeven te wisselen. D66 besteedt het meeste aandacht aan toetreding op de arbeidsmarkt door passende trajecten beschikbaar te stellen en door betere en snellere diploma-erkenning, met bijscholingstrajecten op maat. De SP staat pal voor de gemeentelijke 'bed-bad-broodregeling' om te voorkomen dat vluchtelingen op straat moeten zwerven. De ChristenUnie bepleit een begeleide toegang tot de verzorgingsstaat: gemeenten innen de zorgtoeslag, huurtoeslag en bijstand gedurende de eerste twee jaar en de nieuwkomer ontvangt deze voorzieningen en begeleiding in natura met leefgeld. Uitstroom uit dit traject kan in principe alleen na goede toetsing. Een dergelijk traject lijkt geen rechten te schenden, wel moet worden gewaakt dat een dergelijke bijzondere positie de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van vluchtelingen niet aantast.

De meeste partijen besteden aandacht aan goede randvoorwaarden voor integratie, daarentegen richt het VVD-programma zich op de consequenties als men niet meedoet. Nieuwkomers die verwijtbaar niet voldoen aan hun inburgeringsplicht, kunnen hun verblijfsvergunning verliezen, geen sterkere verblijfsstatus krijgen, kans op naturalisatie verliezen of geen uitkering meer krijgen. De partij wil de termijn om het Nederlanderschap te verkrijgen verlengen naar 10 jaar. Dit alles bevordert de integratie juist niet. Het CDA hecht een groot belang aan een plechtige inburgeringceremonie om de naturalisatie tot Nederlander te markeren, als kroon op de integratie.

AANBEVELINGEN

Oxfam Novib beveelt alle partijen aan om de volgende aspecten leidraad te maken van het vluchtelingenbeleid tijdens de coalitieonderhandelingen:

- bescherming tegen terugzending naar vervolging: Nederland moet zich er altijd actief van vergewissen dat geen mens wordt teruggestuurd naar een land waar zijn of haar leven of vrijheid gevaar loopt;
- het creëren van veilige vluchtroutes door onder andere een flinke verhoging van het aantal hervestigingsplaatsen in Nederland;
- bescherming tegen willekeurige detentie en nooit een kind in de cel;
- snelle en rechtvaardige processen en gezinshereniging;
- integratie vanaf de dag dat een vluchteling voet zet in Nederland.

In het bijzonder moedigen wij:

- het CDA aan om pal achter het Vluchtelingenverdrag te staan, gastvrijheid en barmhartigheid te tonen aan vluchtelingen 'in de regio' door een ruimhartig uitnodigingsprogramma en de proefballonnen over de 'ontheemdenstatus' te laten varen;
- de VVD aan om meer verantwoordelijkheid te nemen voor een eerlijke verdeling van vluchtelingen wereldwijd en verdragen en internationale afspraken op het gebied van mensenrechten te eerbiedigen.

Wij roepen de partijen die na de verkiezingen de coalitieonderhandelingen aangaan op ervoor te zorgen dat er in het nieuwe regeerakkoord ruimschoots aandacht komt voor veilige vluchtwegen, een rechtvaardige en spoedige asielprocedure en toekomstperspectief voor vluchtelingen. Daarbij moet het regeerakkoord de (bescherming van de) mensenrechten voorop stellen.

ANNEX 1: DE ONDERZOEKSVRAGEN

Onderzoeksvraag		Referentie naar mensenrechtenverdragen en internationale afspraken, o.a.
Thema 1: Grondoorzaken van ontheemding		
1.1	Draagt het voorgestelde beleid bij aan armoedebestrijding wereldwijd?	SDG 1
1.2	Heeft het voorgestelde beleid aandacht voor vreedzame conflictbeslechting en mediation?	Handvest VN Hoofdstuk VI, Art 33(1); SDG 16
1.3	Heeft het voorgestelde beleid aandacht voor de ontwikkeling van en steun voor opbouw van de rechtsstaat in ontwikkelingslanden en/of fragiele staten?	SDG 16.3
1.4	Heeft het voorgestelde beleid aandacht voor het terugdringen van (illegale) wapenexport?	2013 Arms Trade Treaty SDG 16.4 1925 Protocol van Genève
1.5	Zorgt het voorgestelde beleid dat de 0,7%-norm voor officiële ontwikkelingshulp (ODA) wordt gehaald?	SDG 17.2 Addis Abbaba Action Agenda
Thema 2: Veilige reis		
2.1	Draagt het voorgestelde beleid bij aan ontlasting van landen 'in de regio' van conflictgebieden die momenteel het overgrote deel aan vluchtelingen opvangen?	Preambule Vluchtelingenverdrag; UNHCR Executive Committee, Conclusion on International Cooperation and Burden and Responsibility Sharing in Mass Influx Situations No 100 (LV) 2004
2.2	Worden in het voorgestelde beleid meer veilige manieren van 'overtocht' aangeboden?	Art 2 EVRM; Art 3 EVRM; UNHCR Programma; SDG 10.7
2.3	Wordt in het voorgestelde beleid aandacht besteed aan het bij elkaar houden van families door hereniging?	Art 23(1) EU Richtlijn 2011/95/EU; Art 12 EU Richtlijn 2013/33/EU; Art 8 EVRM
2.4	Is er in het voorgestelde beleid aandacht voor een evenredige verdeling van verantwoordelijkheden tussen lidstaten binnen de EU?	Art 80 VWEU; Art 5 EU Richtlijn 2013/32/EU; Art 28(1) EU Richtlijn 2013/33/EU
2.5	Is er aandacht voor het redden van levens tijdens de vaak zeer onveilige overtochten op de Middellandse Zee?	Art 2 EVRM; Art 12 Verdrag inzake de Volle Zee SOLAS-conventie (Internationaal Verdrag voor de beveiliging van mensenlevens op zee) Search and Rescue (SAR)

Onderzoeksvraag		Referentie naar mensenrechtenverdragen en internationale afspraken, o.a.
Thema 3: Menselijke aankomst		
3.1	Is er in het voorgestelde beleid aandacht voor dat vluchtelingen niet worden uitgezet/uitgeleverd naar een staat waarin voor hen een ernstig risico bestaat op doodstraf, foltering of andere onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen?	Art 33(1) Vluchtelingenverdrag; Art 19 Handvest EU-Grondrechten; Art 3 Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke en onterende behandeling of bestraffing
3.2	Leidt het voorgestelde beleid tot meer humane (kleinschalige) en veilige opvang met aandacht voor de kwetsbare positie van bepaalde groepen vluchtelingen?	Art 21 EU Richtlijn 2013/33/EU; Art 11(1) IVESCR
3.3	Heeft het voorgestelde beleid aandacht voor de specifieke positie van vluchteling kinderen?	Art 4 en Art 6 VN- Verdrag inzake de Rechten van het Kind
3.4	Worden in het voorgestelde beleid vluchtelingen niet in detentie gehouden in het ontvangende land?	Art 15 Grondwet ; Art 8 EU Richtlijn 2013/33/EU; Art 28 EU Richtlijn 2013/32/EU
3.5	Heeft in het voorgestelde beleid een vluchteling recht op een eerlijke en snelle behandeling van zijn of haar zaak (inclusief juridische bijstand), waarbij hij/zij niet gediscrimineerd wordt op basis van ras, geslacht, godsdienst, levensovertuiging of politieke gezindheid?	Art 14 EVRM; Art 1 Grondwet; Art 25 Vluchtelingenverdrag
Thema 4: Recht op een toekomst		
4.1	Worden er in het beleid voorstellen gedaan tot de mogelijkheid van een snelle toetreding van de vluchtelingen op de arbeidsmarkt? Ik zou deze vraag herformuleren: Worden er in het beleid voorstellen gedaan om vluchtelingen zo snel mogelijk economisch te laten participeren in de samenleving?	Art 17(1) Vluchtelingenverdrag; Art 15 EU Richtlijn 2013/33/EU; Art 26 EU Richtlijn 2011/95/EU
4.2	Wordt de naturalisatie van vluchtelingen vergemakkelijkt in het voorgestelde beleid?	Art 34 Vluchtelingenverdrag
4.3	Is er in het voorgestelde beleid aandacht voor volledige en snelle toegang tot onderwijs voor alle vluchtelingenkinderen?	Art 22 Vluchtelingenverdrag; Art 14 EU Richtlijn 2013/33/EU; Art 27(1) EU Richtlijn 2011/95/EU
4.4	Wordt in het voorgestelde beleid huisvesting verschaft aan vluchtelingen?	Art 18 EU Richtlijn 2013/33/EU; Art 32 EU Richtlijn 2011/95/EU
4.5	Hebben vluchtelingen in het voorgestelde beleid recht op humane geneeskundige bijstand?	Art 13 Europees Sociaal Handvest; Art 22(1) Grondwet; Art 17(2) EU Richtlijn 2013/33/EU; Art 30 EU Richtlijn 2011/95/EU